

ZAŁĄCZNIK NR 2
PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

NAZWA ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO:

REMONT ELEWACJI I FRAGMENTU STROPODACHU WRAZ Z WYMIANĄ IZOLACJI I WYKONANIEM DOCIEPLENIA ŚCIAN PODZIEMNYCH BUDYNKU PRZEDSZKOLA SAMORZĄDOWEGO NR 90, ZLOKALIZOWANEGO NA DZ. NR 225/1, OBR. S-17, ŚRÓDMIEŚCIE, PRZY UL. KS. WŁADYSŁAWA GURGACZA 1 W KRAKOWIE.

KATEGORIA OBIEKTU BUDOWLANEGO:

IX



LOKALIZACJA I ADRES OBIEKTU BUDOWLANEGO:

DZ. NR 225/1, OBR. S-17, ŚRÓDMIEŚCIE
UL. KS. WŁADYSŁAWA GURGACZA 1, 31-537 KRAKÓW


IDENTYFIKATOR DZIAŁKI BUDOWLANEJ:

126105_9.0017.225/1

INWESTOR:

GMINA MIEJSKA KRAKÓW
PLAC WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH 3-4, 31-004 KRAKÓW

AUTOR:

Branża konserwatorska	Konserwator dzieł sztuki mgr D. SMALTOCH-KLECHOWSKA	 mgr Konserwator dzieł sztuki Upr. PSOZ Nr 18/98 tel. +48 602 737 490
--------------------------	--	--

SPIS TREŚCI

I. KARTA TYTUŁOWA OBIEKTU.....	s. 3
II. INFORMACIE WSTĘPNE	s. 4
III. DANE HISTORYCZNE I OPIS	s. 5
IV. STAN ZACHOWANIA.....	s. 19
V. BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU.....	s. 41
VI. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH	s. 57
1. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE	s. 57
2. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE	s. 68
VII. ANEKS – UPRAWNIENIE	s. 72

I. KARTA TYTUŁOWA OBIEKTU

Tytuł obiektu:	Budynek przedszkola nr 90
Miejscowość:	Kraków, ul. Gurgacza 1
Rodzaj obiektu:	Elewacje
Czas powstania:	ok. 1953
Architekt:	Zbigniew Solawa i Mikołaj Soroka
Styl:	socmodernizm
Materiał i technika:	Ściany wykonane z cegły i otynkowane tynkiem szlachetnym. Ozdobny żłobkowany cokół wykonany w sztucznym kamieniu (tynk kamieniarski). Parapety wykonane w technice lastryka (czarno-biały kruszywa). Konstrukcja dachu gęstożebrowa, zalana warstwą betonu.
Rejestr zabytku nr:	Budynek figuruje w gminnej ewidencji zabytków nr 1752, jest objęty ochroną zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Rejon Alei Ignacego Daszyńskiego przyjętego uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CCIV/3010/18 z dnia 24.10.2018 r.
Właściciel: –	Gmina Miejska Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków, reprezentowana przez Annę Węglarz, Dyrektor Przedszkola Samorządowego nr 90, ul. Ks. Władysława Gurgacza 1, 31-537 Kraków
Autor programu:	mgr D. Smatloch-Klechowska

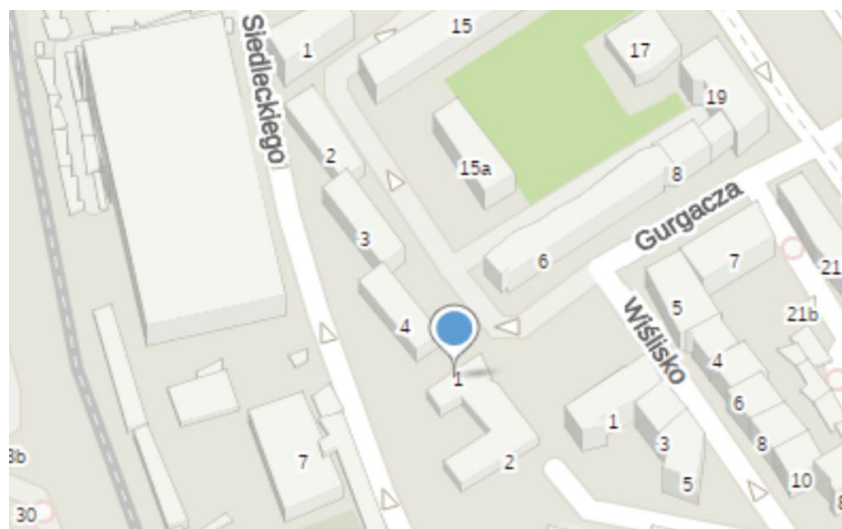
II. INFORMACJE WSTĘPNE

Niniejszy program prac konserwatorskich określa zakres i sposób prowadzenia prac związanych z remontem elewacji budynku Przedszkola Samorządowego nr 90 na krakowskich Grzegórkach. Znajduje się on na osiedlu mieszkaniowym potocznie zwanym Osiedlem Daszyńskiego, przy alei Ignacego Daszyńskiego.

Celem opracowania jest ustalenie wniosków i założeń konserwatorskich oraz opracowanie programu prac konserwatorskich. Na podstawie przeprowadzonych dokładnych oględzin obiektu oceniono stan zachowania budynku, ustalono zakres zniszczeń oraz wykonano dokumentację fotograficzną.

Działania budowlano-konserwatorskie obejmują pełen zakres zabiegów technicznych i estetycznych mających na celu przywrócenie właściwego stanu tynków i dekoracji, polegających na pełnej konserwacji tych elementów wraz z naprawą lub wymianą obróbek blacharskich oraz systemu odprowadzenia wód opadowych, a także uporządkowaniem instalacji technicznych na elewacjach.

W związku z powyższym Miejski Konserwator Zabytków w Krakowie zalecił wykonanie programu prac konserwatorskich przez uprawnionego konserwatora dzieł sztuki, ponieważ budynek widnieje od 2013 roku w gminnej ewidencji zabytków i jest objęty ochroną zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Rejon Alei Ignacego Daszyńskiego”, przyjętego uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXIV/3010/18 z dnia 24 października 2018 r.



Lokalizacja przedszkola nr 90 na rzucie.

III. DANE HISTORYCZNE I OPIS BUDYNKU

W 1910 roku, w związku z rozbudową Krakowa w kierunku Grzegórzek, przyłączono tereny do granic miasta jako XIX dzielnicę katastralną. W tym celu zasypano koryta Starej Wisły. W 1937 roku teren otrzymał obecną nazwę, wcześniej nazywany był „Wiśliskiem”. Od zachodu, od alei Daszyńskiego, powstało nowe osiedle. Początkowo planowano dla zachodnich terenów zabudowę willową – przykładem jest zachowana do dziś willa Bieniarzów według projektu Józefa Pokutyńskiego z 1923 roku.

Osiedle mieszkaniowe, potocznie nazywane w Krakowie Osiedlem Daszyńskiego, znajduje się w dzielnicy Grzegórzki. Powstało po II wojnie światowej, w okresie dominacji socrealizmu, jednak samo w sobie jest przykładem stylu określanego w architekturze jako socmodernizm. Jest jedną z nielicznych, poza Nową Hutą, inwestycji socmodernistycznych w Krakowie. Zostało zaprojektowane przez architektów Zbigniewa Solawę i Mikołaja Sorokę.

Przedszkole zostało wybudowane w 1953 roku, również według projektu Zbigniewa Solawy i Mikołaja Soroki. Obiekt znajduje się w południowo-zachodniej części osiedla mieszkaniowego Daszyńskiego. Dojazd do działki zapewnia ul. Blachnickiego, a teren sąsiaduje z ul. Gurgacza i ul. Siedleckiego. W najbliższym sąsiedztwie znajduje się zabudowa mieszkaniowa, budynki magazynowe oraz obiekty sportowe.



Budynek był od początku projektowany dla potrzeb przedszkola i nigdy nie zmieniał swojej funkcji zawsze służył dzieciom z krakowskiej dzielnicy Grzegórzki. Cechują go podobne stylistyczne i dekoracyjne elementy, jak te widoczne na pozostałych budynkach mieszkalnych na tym osiedlu. Prawie na każdym obiekcie widoczne są dekoracje ramowe, płytkie, prostokątne płyciny między oknami z ozdobnymi profilami na brzegach oraz dekoracyjny, żłobkowany cokół wykonany w sztucznym kamieniu z dodatkiem białego i czarnego kruszywa. Te dekoracyjne elementy są również widoczne na budynku przedszkola.



- Wyższa część przedszkola w kształcie prostokąta
- Niższa część przedszkola w kształcie litery „L”

Budynek jest parterowy i zbudowany na planie litery „U”, przy czym północne skrzydło przedszkola jest znacznie krótsze od południowego. Obiekt składa się z dwóch części: niskiej, południowej w kształcie litery „L”, nakrytej dachem płaskim, oraz dobudowanej do niej nieco wyższej, północnej części budynku na planie prostokąta, krytej niskim dachem czterospadowym. Cały budynek charakteryzują mocno wysunięte, profilowane okapy, odcięte

gzymsem kordonowym. Konstrukcja dachu gęstożebrowa, zalana warstwą betonu.

Główne wejście znajduje się w niższej części budynku od wschodu jest to wgłębny portyk z przyczółkiem, którego końce są wyoblone i zawijają się do góry. W głębi drzwi flankują dwa pilastry zaokrąglone na bokach. Część niska posiada od frontu oraz od strony północnej dekoracyjny, żłobkowany cokół wykonany w sztucznym kamieniu, który w innych częściach budynku obniża się.

Cały budynek posiada dekorację ramową biegnącą wzdłuż obwodu ścian. Pomiedzy parami okien od frontu oraz od strony północnej umieszczono płytkie, prostokątne płyciny, które przedłużone są pionową szczeliną.

Część wyższa budynku, od strony północnej, posiada podziały w postaci dużych prostokątnych płycin, przedzielonych żłobkowaniem, wykonanych w tynku, przypominających duże okładziny z płyt kamiennych.

Od strony zachodniej, od ogrodu do wyższej części budynku (do elewacji „B”), dostawiona jest wysoka pergola na żelbetowych wspornikach. W ogrodzie przedszkola znajduje się również mały amfiteatr.



Widok ogólny elewacji północnej. Widoczna jest wyższa, północno-zachodnia część budynku („A”) oraz niższa, północno-wschodnia elewacja („B”) budynku przedszkola.



Widoczna niższa, wschodnia część budynku („A”), elewacji północnej.



Widoczna wyższa, zachodnia część budynku („A”), elewacji północnej.



Widok ogólny elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).



Widoczna północna część elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).



Widoczne główne wejście na elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).



Widoczna środkowa część elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).



Widoczna południowa część elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).



Widok ogólny elewacji południowej („**C**”).



Widok ogólny środkowej i wschodniej część elewacji południowej („C”).



Widok ogólny elewacji zachodniej, niższa część budynku („D”).



Widok ogólny od ogrodu, dziedziniec od zachodniej strony budynku.



Widok ogólny od ogrodu, zachodni dziedziniec z widoczną pergolą, która przylega do zachodniej elewacji („B”) wyższej części przedszkola.



Widok ogólny elewacji północna, niższa część budynku („E”).



Widok ogólny elewacji północna od ogrodu, niższa część budynku („**E**”).



Widok ogólny elewacji zachodniej, niższa część budynku („**F**”).

Na ścianie zachodniej, od strony dziedzińca, umieszczono wykonaną w betonie płaskorzeźbę przedstawiającą grupę dzieci wraz z wychowawczynią, która trzyma na ręce gołębia z rozpostartymi skrzydłami. Cała scena odbywa się na tle domów i fabryki z wysokimi kominami.



Widok ogólny elewacji zachodniej, niższa część budynku („F”).

Płaskorzeźba została niedawno poddana zabiegom konserwatorskim, na podstawie osobnego, zatwierdzonego programu prac konserwatorskich.



Widok ogólny płaskorzeźby na elewacji zachodniej, niższa część budynku („F”).



Widok ogólny elewacji południowej, wyższa część budynku („C”).



Widok ogólny elewacji zachodniej z przylegającą pergole, wyższa część budynku („B”).

IV. STAN ZACHOWANIA

Obecnie na całym budynku widoczne są przeważnie wtórne tynki wykonane z mocnej szlichty cementowej lub kleje położone na siatkach, a także współczesne warstwy malarskie w różnych kolorach, szczególnie na elewacji frontowej (wschodniej). Wtórne nawarstwienia są nieadekwatne pod względem technologicznym i estetycznym dla budynku z tego okresu historycznego. Wszystkie elewacje są zabrudzone. Wtórne warstwy malarskie są przemyte, przetarte, miejscami łuszczą się i odpadają.

Stan zachowania wypraw na elewacjach należy ocenić jako zły. Widoczne degradacje powstały głównie w wyniku długotrwałego oddziaływania wilgoci, a zakres uszkodzeń tynku jednoznacznie wskazuje na konieczność podjęcia kompleksowych prac konserwatorskich.

Wadliwe odprowadzenie wód opadowych doprowadziło do licznych zniszczeń, zarówno wzdłuż rynien spustowych, jak i na okapach dachu i gzymsach wieńczących.



Widoczne są ubytki, odspojenia oraz siatka spękań wzdłuż rur spustowych w narożnikach elewacji („C”, „E” i „F”) dziedzińca zachodniego od strony ogrodu.



W tych miejscach widoczne są również skupiska korozji biologicznej, zielone wykwity alg i porostów.



Widoczne są skupiska mikroorganizmów, ubytki, odspojenia oraz siatka spękań wzdłuż rur spustowych w narożniku elewacji („**E**” i „**F**”).



Widoczne ubytki, odspojenia w tynkach wzdłuż rur spustowych, również w narożniku elewacji („C” i „F”).



Widoczne zniszczenia wzdłuż rury spustowej na elewacji północnej („A”).

Widoczne są liczne przemycia, przetarcia, smugi i odspojenia, a także rozległe ubytki oraz rysy na profilowanych okapach i gzymsach.



Widoczne uszkodzenia na okapie elewacji północnej („A”).



Widoczne zwilgocenia, przemycia, rozległe ubytki oraz korozja biologiczna na profilowanym okapie elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).



Podobny obraz zniszczeń, przez nieszczelne ofasowania i rynny lub pokrycie dachu, widoczny jest także na wysuniętym okapie elewacji południowej („C”).



Widoczne bardzo głębokie ubytki sięgające aż do wątku ceglanego na i pod górnym gzymsem, elewacji zachodniej („D”).



Widoczne rozległe zniszczenia na profilowanym okapie i górnym gzymsie, elewacji północnej („E”).



Widoczne duże ubytki w zaprawach i rysy na profilowanym okapie, elewacji północnej („**E**”).



Także widoczne ubytki w tynku okapu na elewacji zachodniej („B”).

Stopień i charakter zniszczeń murów wynika także z bezpośredniego zawilgocenia i zasolenia dolnej strefy murów. Brak lub wadliwa, zniszczona izolacja przeciwwodna fundamentów budynku doprowadziła do ich zawilgocenia, a także powstania wykwitów oraz korozji biologicznej widocznej w tych miejscach na elewacjach.

A więc przez długi czas kumulacja i współdziałanie czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych doprowadziły do obecnego stanu zniszczenia ścian przedszkola. Większe zniszczenia ścian powstały w efekcie transportu wody i roztworów solnych wewnątrz kapilar. Woda przedostaje się do muru głównie z gruntu poprzez właściwości kapilarnego podciągania. Widoczne zniszczenia można zaobserwować na tynkach szlachetnych oraz na ozdobnym cokole wykonanym z tynku kamiennego.



Widoczne rozległe ubytki w strefie cokołowej na elewacji frontowej, wschodniej („B”).



Widoczne spękania i rozwarstwienia a także głębokie ubytki na cokole kamiennym na elewacji frontowej („**B**”).



Widoczne są rozległe wykwity biologiczne, przemycia i rysy oraz ubytki na cokole. Dolna część ozdobnego cokółu kamiennego została zasłonięta w południowej części elewacji frontowej („**B**”).



Widoczne ubytki, przetarcia i nieadekwatne, wtórne uzupełnienia na elewacji południowej („C”).



Widoczne zawilgocenia i przemycia tynków w pasie cokołowym na elewacji południowej („C”).



Widoczne rozległe ubytki, odspojenia oraz korozje biologicznej na elewacji zachodniej („D”).



Widoczne odspojenia i duże ubytki odsłaniające tynki podkładowe pod spodem oraz korozje biologiczne na elewacji zachodniej („D”).



Widoczne zawilgocenia, mniejsze ubytki i skupiska mikroorganizmów na cokole kamiennym elewacji północnej („E”).



Widoczne duże ubytki w cokole kamiennym przy rynnie spustowej na elewacji północnej („E”).



Widoczne zawilgocenia i przemycia tynków w pasie cokołowym na elewacji południowej („C”).

Jednym z najpoważniejszych i podstawowych problemów budynku przedszkola są pęknięcia oraz rysy konstrukcyjne w murach.



Widoczne spękania konstrukcyjne przy wejściu głównym na elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).



Widoczne skośne rysy pod oknami na elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).



Widoczne skośne spękania konstrukcyjne na elewacji południowej („C”).



Widoczne jest bardzo szerokie spękanie na okapu oraz od niego głębokie rysy w tynku, biegnące w dół i na boki, na elewacji południowej („C”).



Widoczne spękania od okapu, biegnące w dół i na boki, na elewacji południowej („C”).



Głębokie spękania widoczne także na okapie elewacji północnej („E”).

Na pergoli (od strony ogrodu) położona jest współczesna warstwa tzw. dekoracyjnego tynku akrylowego w kolorze jasnoniebieskim, pozbawiona kontekstu historycznego budynku.



Rury spustowe, rynny i obróbki blacharskie znajdują się w złym stanie technicznym i wymagają wymiany.

Z oryginalnej stolarki okiennej i drzwiowej nic się nie zachowało – cała stolarka została wymieniona. Wszystkie parapety, z wyjątkiem jednego przy głównym wejściu, zostały wymienione na plastikowe.

V. BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU

1. Opis budowy technologicznej budynku

Na elewacjach budynku, na wątku ceglanym, nałożony jest tynk podkładowy wapienny (być może z niewielkim dodatkiem białego cementu) z dodatkiem kruszywa o różnych wielkościach. Na nim występuje tynk szlachetny w kolorze łamanej bieli, z niewielkim dodatkiem bardzo drobnego kruszywa w kolorze czarnym i białym, zacierany na stosunkowo gładko (faktura ok. 0,6 mm do 1,0 mm).

Nie jest widoczna mika, przy czym stan zachowania niewielkich, oryginalnych fragmentów tynku jest zły. Widoczna jest daleko idąca erozja ich powierzchni, dlatego nie można wykluczyć, że cząsteczki miki nie zachowały się i zostały wypłukane.

Elementy tynku kamieniarskiego na ozdobnych cokołach wykonane są z szarego tynku cementowego z dodatkiem białego i czarnego kruszywa o zróżnicowanej wielkości uziarnienia. Opracowane są w taki sposób, aby imitować powierzchnię kamienną. Na cokole występują pionowe prążkowania o równych szerokościach. Cokół od frontu jest wyższy i w pozostałych częściach budynku obniża się.



Ozdobny tynk kamienny na elewacji frontowej, wschodniej („B”).



Tynk podkładowy, na elewacji zachodniej („D”).



Tynk szlachetny, na elewacji zachodniej („D”).



Tynk szlachetny, na elewacji północnej („E”), zachodnia część elewacji.



Tynk szlachetny, na elewacji północnej („E”), zachodnia część elewacji.

Główne wejście, w głębi drzwi, flankują dwa pilastry zaokrąglone na bokach. Są one wykonane w wyprawie tynkarskiej, tak jak pozostałe elewacje (patrz odkrywka nr 1), prawdopodobnie wykończone tynkiem szlachetnym w kolorze łamanej bieli z dodatkiem bardzo drobnego kruszywa czarnego i białego, tak jak tynki na elewacjach.

Portyk z przyczółkiem, którego końce są wyoblone i zawijają się do góry, jest odlewem betonowym (monolitem) w kolorze szarym. W wykonanych odkrywkach nr 9 i 10 nie stwierdzono dodatku kruszywa w betonie. Należy jednak zaznaczyć, że element ten jest powleczony mocnym cementem, a narzędzia takie jak skalpel lub młoteczek nie pozwalają na pełne odsłonięcie powierzchni. Być może czyszczenie strumieniowo-ścierne ujawni więcej.

Oryginalne, zachowane parapety przy głównym wejściu są wykonane z lastryka, podobnego do zachowanego lastryka na cokołach wewnątrz budynku.

Miejsce wykonanej odkrywki na parapecie



W wykonanej odkrywce na lewym parapecie przy głównym wejściu, widoczne jest lastryko pod wtórnymi, warstwami farb.

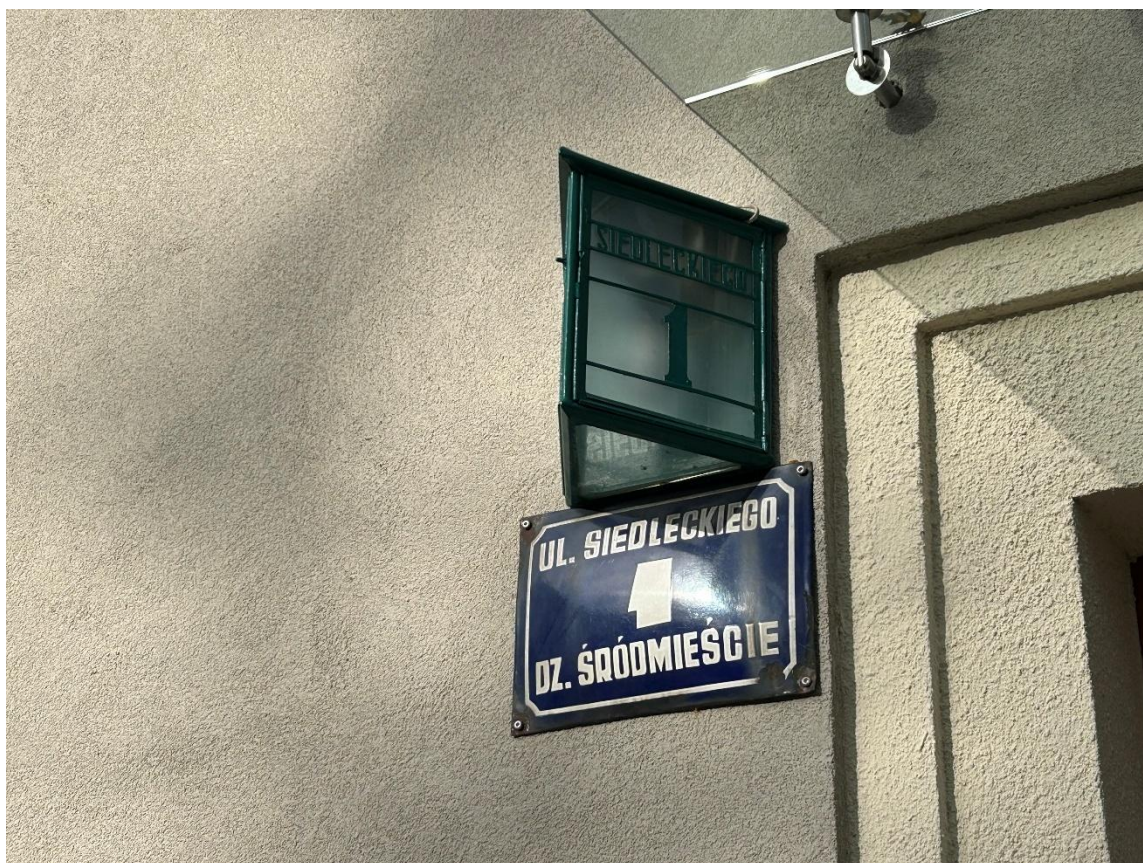


Cokół lastryka wewnątrz budynku.

Te same elementy ozdobne – szary cokół w tynku kamiennym oraz podobna kolorystyka widoczne są na innych budynkach osiedla Daszyńskiego (już po remoncie). Z tym że elewacje zostały pomalowane na kolor łamanej bieli, nie można wykluczyć, że pierwotnie również na tych elewacjach występowały tynki szlachetne w kolorze łamanej bieli z dodatkiem drobnego kruszywa.









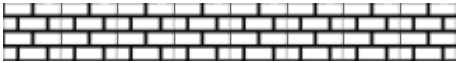
Obiekt po remoncie przy ul. Gurgacza 6 na osiedlu Daszyńskiego.



Obiekt po remoncie przy ul. Siedleckiego 1 na osiedlu Daszyńskiego.

2. Stratygrafia

Odkrywki nr 1 – 4, stratygrafia zbiorcza nawarstwień tynków

w. techn.	graficzne oznaczenie warstw	w. hist.	opis warstw
1.	 	miejscami kilka nawarstwień	w. mal. miejscami kilka krotnie nakładana farba współczesna w różnych kolorach
2.		miejscami kilka nawarstwień	szlichta cementowa miejscami punktowo kilka warstw
3.		III	w. mal. szara
4.		II	szlichta cementowa
5.		I	tynk podkładowy
6.			wątek ceglany

W obrębie wykonanych odkrywek wyróżniamy kilka warstw historycznych, w skład których wchodzi co najmniej sześć warstw technologicznych.



Odkrywka nr 1, pilaster zaokrąglony na bokach przy głównym wejściu.



Odkrywka nr 2, wykonana na elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).






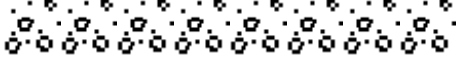



Odkrywka nr 3, wykonana na elewacji południowej („C”).



Odkrywka nr 4 wykonana na elewacji południowej („C”).

Odkrywki nr 12, filar przy wgłębieniu portalu wejścia głównego


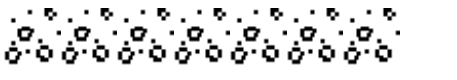
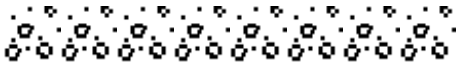

w. techn.	graficzne oznaczenie warstw	w. hist.	opis warstw
1.	 	miejscami kilka nawarstwień	w. mal. miejscami kilka krotnie nakładana farba współczesna w różnych kolorach
2.		IV	w. mal. ciemno szara
3.		III	w. mal. szara
4.		II	szlichta cementowa
5.		I	tynk podkładowy
6.			wątek ceglany

W obrębie wykonanych odkrywek wyróżniamy kilka warstw historycznych, w skład których wchodzi co najmniej sześć warstw technologicznych.



Odkrywka nr 11, przy wgłębieniu portalu wejścia głównego.

Odkrywka naturalna nr 5



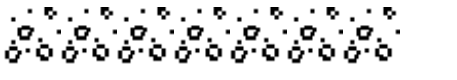
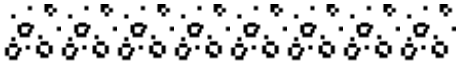

w. techn.	graficzne oznaczenie warstw	w. hist.	opis warstw
1.		II	w. mal. biała miejscami
2.		I	tynk szlachetny w kolorze łamanej bieli z drobnym kruszywem, białym i czarnym
3.			tynk podkładowy
4.			wątek ceglany

W obrębie widocznych ubytków wyróżniamy dwie warstwy historyczne, w skład których wchodzi cztery warstwy technologiczne.



Naturalna odkrywka nr 5 na elewacji zachodniej („D”).

Odkrywki nr 6, 7 i 8, stratygrafia zbiorcza nawarstwień tynków

w. techn.	graficzne oznaczenie warstw	w. hist.	opis warstw
1.		miejscami kilka nawarstwień	szlichta cementowa miejscami kilka warstw
2.		II	w. mal. biała miejscami
3.		I	tynk szlachetny w kolorze łamanej bieli z drobnym kruszywem, białym i czarnym
4.			tynk podkładowy
5.			wątek ceglany

W obrębie wykonanych odkrywek wyróżniamy kilka warstw historycznych, w skład których wchodzi pięć warstw technologicznych (miejscami więcej).



Odkrywka nr 6 wykonana na elewacji północnej („E”).






Odkrywka naturalna nr 7 na elewacji północnej („E”).



Odkrywka nr 8 wykonana na elewacji północnej („A”).

Odkrywki nr 9 i 10,

w. techn.	graficzne oznaczenie warstw	w. hist.	opis warstw
1.		kilka nawarstwień	w. mal. miejscami kilka krotnie nakładana farba współczesna w różnych kolorach
2.		II	szlichta cementowa
3.		I	beton

W obrębie wykonanych odkrywek wyróżniamy kilka warstw historycznych, w skład których wchodzi trzy warstwy technologiczne.






Odkrywka nr 9 wykonana nad głównym wejściu elewacji frontowej, wschodniej („B”).



Odkrywka nr 10 wykonana nad głównym wejściu elewacji frontowej, wschodniej („**B**”).

Odkrywki nr 11




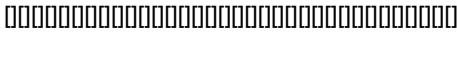

w. techn.	graficzne oznaczenie warstw	w. hist.	opis warstw
1.		III	w. mal. biała
2.		II	szlichta cementowa
3.		I	Beton z drobnym kruszywem, czarno i białym

W obrębie wykonanych odkrywek wyróżniamy trzy warstwy historyczne, w skład których wchodzi trzy warstwy technologiczne.



Odkrywka nr 11 wykonana na pokrywie murku przy pergoli.





Stratygrafia metalowej ramy krat przy głównym wejściu do budynku

w. techn.	graficzne oznaczenie warstw	w. hist.	opis warstw
1.		III	w. mal. brązowa
2.		II	w. mal. czarna
3.		I	w. mal. zielona
4.			minia
5.			metal

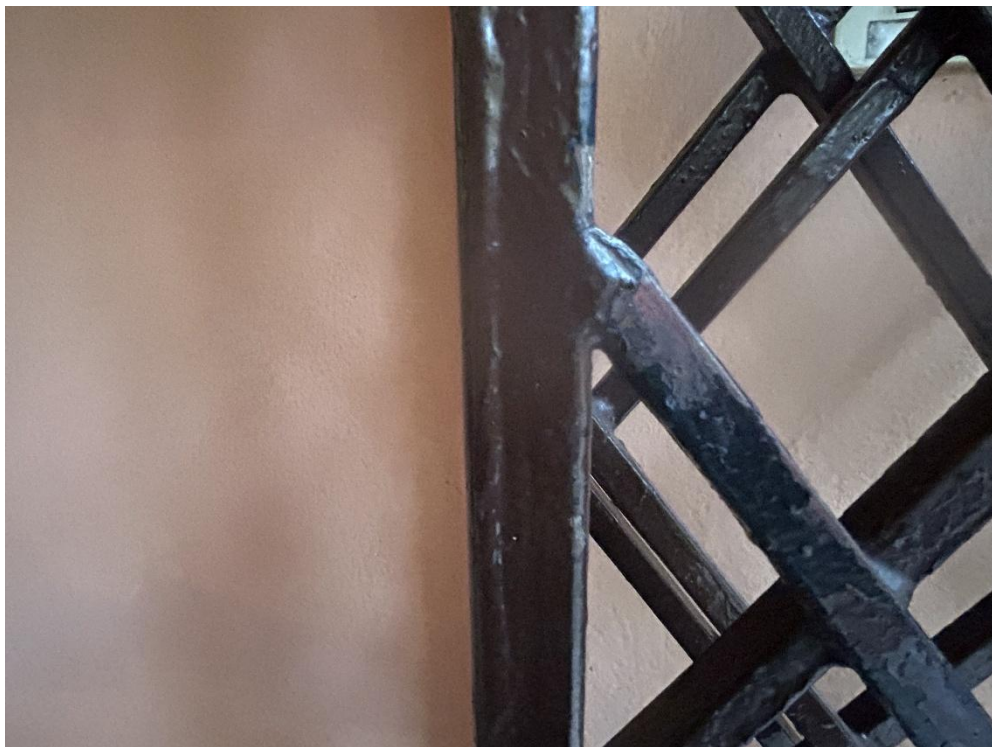
W obrębie tej odkrywki wyróżniamy trzy warstwy historyczne, w skład których wchodzi pięć warstw technologicznych.



Stratygrafia metalowej kraty, przy głównym wejściu do budynku

w. techn.	graficzne oznaczenie warstw	w. hist.	opis warstw
1.		III	w. mal. brązowa
2.		II	w. mal. czarna
3.		I	minia
4.			metal

W obrębie tej odkrywki wyróżniamy trzy warstwy historyczne, w skład których wchodzi cztery warstwy technologiczne.



Wykonana odkrywka na kratach wejścia głównego.

2. Wnioski z przeprowadzonych badań stratygraficznych

Naturalne ubytki w tynku oraz przeprowadzone badania stratygraficzne wskazują, że ściany niższej części budynku, od strony północnej („**A**”) i wschodniej (elewacja frontowa „**B**”), są pokryte mocną, współczesną szlichtą cementową, na której znajdują się współczesne emulsyjne warstwy malarskie w różnych kolorach. Podobna sytuacja widoczna jest częściowo na elewacji północnej („**E**”), w niższej części budynku.

Na elewacji „**F**” (niższa część przedszkola) i elewacji „**C**” (wyższa część przedszkola) dziedzińca stosunkowo niedawno położono klej, warstwę szlichty cementowej z zatopioną siatką.

Na pozostałych elewacjach widoczne są liczne naprawy, również z tynku cementowego.

Jednak w naturalnych odkrywkach miejscami zachowały się oryginalne fragmenty wyprawy, tynku szlachetnego, widoczne na elewacjach „**C**”, „**D**” i zachodniej części elewacji „**E**”. Tynk szlachetny ma kolor łamanej bieli i zawiera dodatek bardzo drobnego, ilościowo niewielkiego, czarnego kruszywa („grysik”). Nie jest widoczna mika. Należy jednak podkreślić, że postępująca erozja na powierzchniach zachowanych fragmentów wypraw szlachetnych jest daleko idąca.

Ozdobny cokół z wyprawy tzw. kamiennej wykonany jest ze sztucznego kamienia w kolorze szarym, z dodatkiem kruszywa w kolorze czarnym i białym, o różnych wielkościach, ilościowo stosunkowo dużym w stosunku do szarego cementu.

Na portyku wykonane odkrywki nie wykazały obecności kruszywa jest to element wylany z szarego betonu (patrz odkrywki 9 i 10). Element ten został jednak powleczony mocną zacierką cementową, podobnie jak pokrywy na murku przy pergoli. Ze względu na zastosowane narzędzia (m.in. młotek i skalpel) usunięcie tej warstwy jest prawie niemożliwe. Być może czyszczenie strumieniowo-ścierne z odpowiednim kruszywem uwidoczni bardziej strukturę tych elementów.

Dwa pilastry, zaokrąglone na bokach przy głównych drzwiach do budynku, są wykonane w wyprawie tynkarskiej, tak jak pozostałe elewacje (patrz odkrywka nr 1).

Na elementach metalowych, takich jak krata głównego wejścia, widoczna jest jedynie metalowa rama z zachowaną starszą warstwą malarską w kolorze jasnozielonym. Na samych kratkach głównego wejścia zachowała się tylko późniejsza warstwa malarska w kolorze czarnym.

VI. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Ze względu na planowane prace związane ze złym stanem zachowania elewacji oraz bezpieczeństwo użytkowników obiektu, konieczne jest przeprowadzenie gruntownych prac konserwatorskich, zarówno o charakterze technicznym, jak i estetycznym mających na celu hamowanie procesów destrukcji oraz przywrócenie walorów estetycznych budynku.

Prace będą prowadzone z pełną dbałością o zabytkowy charakter obiektu. Jednym z podstawowych założeń konserwatorskich jest likwidacja przyczyn i skutków zawilgocenia ścian zarówno na wysokości parteru, jak i w górnej części budynku.

Znacznym problemem są liczne pęknięcia konstrukcyjne, szczególnie widoczne na okapie, ale także na murach budynku. Po konsultacji z konstruktorem wszystkie pęknięcia i rysy konstrukcyjne zostaną odpowiednio ustabilizowane. Przedmiotem opinii projektanta, według jego zaleceń, powinno być również wykonanie nowej izolacji lub naprawa fundamentów budynku.

Na tynkach stwierdzono zawilgocenia, wykwyty solne oraz korozję biologiczną nad ozdobnym cokół. Przyczyny tych zjawisk wynikają z krystalizacji soli w tynkach oraz braku odparowania powierzchniowego przez mocne, wtórne tynki, zacierki cementowe, wykonane podczas poprzednich remontów.

Do pozostałych przyczyn uszkodzeń można zaliczyć pozostające przez długi czas nieszczelne rynny i rury spustowe, o czym świadczą liczne ślady zalania ścian wzdłuż rynien spustowych i gzymsów wieńczących, gdzie nastąpiła systematyczna i długotrwała infiltracja wody. Naprawa lub wykonanie na nowo systemu odprowadzenia wód opadowych należy wykonać zgodnie z wytycznymi projektu, w tym również obróbki blacharskie z odpowiedniej blachy, według projektu wykonawczego. Należy także sprawdzić pokrycie dachu i w zależności od stanu zachowania wymienić lub naprawić.

Drugim istotnym problemem murów elewacji są liczne odspojenia tynków, miejscami widoczna jest tzw. siatka spękań. Ponieważ większość nawarstwień na powierzchniach elewacji przedszkola nie ma charakteru historycznego, a cementowe lub fragmentaryczne oryginalne tynki znajdują się w złym stanie zachowania, proponuje się wymianę tynków na całość

powierzchni elewacji budynku oraz rekonstrukcję tynków szlachetnych na wszystkich elewacjach. Można zachować tynki podkładowe w miejscach, gdzie ich stan techniczny na to pozwala i tam, gdzie nie mamy do czynienia z zawilgoceniem i zasoleniem.

W miejscach zawilgocenia i zasolenia zaprawy należy wymienić na tynki szerokoporowe, solochłonne (z certyfikatem WTA), adekwatne dla budynków zabytkowych. Tynki w strefie cokołowej, czyli dolnej partii wszystkich elewacji, oraz tynki na górnych częściach elewacji i wzdłuż rur spustowych, które zostały zalane, mogą być nadmiernie zawilgocone i zasolone. Należy wykonać badania i określić stopień zasolenia tynków. Tynki nadmiernie zasolone należy całkowicie usunąć aż do ceglanego lica muru (ok. 1 m powyżej lub wokół widocznej strefy zawilgocenia), zgodnie z wytycznymi WTA. Następnie należy je zrekonstruować w tzw. zaprawach renowacyjnych. Tynki renowacyjne to gotowe, szerokoporowe zaprawy mineralne, posiadające zdolność kumulowania szkodliwych soli. Zasada ich działania polega na tym, że zawarta w murach woda wraz z rozpuszczonymi solami migruje ku powierzchni, gdzie napotyka na porowaty tynk, w którego strukturze możliwa jest krystalizacja soli bez spowodowania uszkodzeń. Dzięki dobrej przepuszczalności para wodna migruje dalej, nie pozostawiając wilgotnych plam na tynku. Niskie przewodnictwo kapilarne zapewnia również dużą wodoszczelność, czyli ochronę przed wodą opadową.

W miejscach, gdzie tynki podkładowe są w złym stanie technicznym, ale nie zawilgocone, należy je zrekonstruować adekwatnie do istniejących tynków podkładowych z dodatkiem drobnego kamienia, tak jak widocznie na elewacji („D”).

Współczesne cementowe zacierki, czy klej z zatopioną siatką na fragmentach elewacji należy docelowo usunąć.

Współczesne tynki na pergoli wykonano w ramach remontu amfiteatru w roku 2022. Niniejsze opracowanie obejmuje wyłącznie ściany zewnętrzne budynku (elewacje) z pominięciem wcześniej remontowanej pergoli.

Wszystko wskazuje na to, że tynki szlachetne były w kolorze łamanej bieli z niewielkim dodatkiem drobnego, czarnego kruszywa i zatarte stosunkowo gładko. Zakłada się, że rekonstrukcja tynku szlachetnego na wszystkich elewacjach będzie wykonana w tej zaprawie w tym samym kolorze łamanej bieli i dodanym kruszywa w odpowiednim kolorze, frakcji i proporcjach.

Z analizy fotografii archiwalnych oraz zachowanych przykładów tego typu obiektów w Nowej Hucie wynika, że mimo iż zdjęcia są czarno-białe, elewacje budynku przedszkola były bardzo jasne, w kolorze łamanej bieli, zgodnie z kolorystyką stosowaną w modernizmie.



Pierwsze przedszkole w Nowej Hucie na osiedlu A-1 Południe (Wandy), widok od strony tarasu i osiedla. Otwarte w 1951 roku, zaprojektowane zostało przez architektów Janusza i Martę Ingardenów w 1950 roku.
fot. Wiktor Pental/idealcity.pl



Budynek pierwszego przedszkola w Nowej Hucie na os. A-1 (Wandy), widok od strony tarasu i osiedla.
fot. Henryk Makarewicz /idealcity. pl



Budynek pierwszego przedszkola w Nowej Hucie na osiedlu A-1 Południe (Wandy), widok od strony tarasu i osiedla.

Fakturę tynku należy odtworzyć, stosując zaprawę o składzie i kolorze przybliżonym do zaprawy historycznej (zgodnie z oryginałem), a następnie zatrzeć w tej samej fakturze.

Elementy tynku kamiennego na cokole budynku są mocno zabrudzone i zacierane zacierką oraz mleczkiem cementowym, dlatego wymagają starannego oczyszczenia mechanicznego. Przed przystąpieniem do czyszczenia tynków kamiennych należy przeprowadzić próby na fragmentach elewacji. W pierwszej kolejności zaleca się sprawdzenie metody mechanicznej przez kontrolowaną metodę rotacyjnego strumieniowania. Zabieg ten polega na ścieraniu przy użyciu suchego granulatu lub ścierniwa w osłonie wodnej z wykorzystaniem turbiny wprawiającej ścierniwo w ruch wirowy. Siłę podawania oraz rodzaj ścierniwa (twardość, kształt, wielkość i frakcje) należy dopasować metodą prób na czyszczonej powierzchni. W miejscach odspojenia tynków należy wcześniej lub równolegle podkleić i skonsolidować tynki kamienne. Zakłada się usunięcie niepoprawnych uzupełnień oraz podklejenie rys i odspojonych fragmentów tynku metodą iniekcijną z lepiszczami mineralnymi, ewentualnie z dodatkiem np. mączki marmurowej lub innych wypełniaczy mineralnych (należy przeprowadzić stosowne próby).

Przewiduje się jedynie żyłowanie większych spękań oraz tych, które wzdłuż krawędzi słabo przylegają do podłoża. Mniejsze pęknięcia, tzw. włoskowate (skurczowe), należy pozostawić.

Ubytki i rekonstrukcje będą uzupełnione tynkiem barwionym w masie, z dodatkiem kruszywa, w tym samym kolorze, wielkości i proporcjach, jak w tynku oryginalnym. Należy odtworzyć ozdobny wzór cokołu. Fakturę tynku w miejscach ubytków i rekonstrukcji należy dokładnie odtworzyć, wzorując się na fakturze zachowanego tynku obok zniszczonego i stosując zaprawę o składzie i kolorze przybliżonym do zaprawy historycznej (miesza wypukłe – gładkie, a wgłębienia – szorstkie, z ozdobnym prążkowaniem).

Zakłada się, że wadliwe uzupełnienia oraz bardzo zdeintegrowane fragmenty tynku kamiennego mogą być usunięte tylko w wyjątkowych sytuacjach, jeżeli podklejenia nie będą skuteczne. W razie konieczności wykonany zostanie również zabieg odsolenia. W wyjątkowych przypadkach usunięcie oryginalnego tynku powinno być wcześniej uzgodnione ze służbami konserwatorskimi.

Na etapie wykonawczym należy pobrać próbki oryginalnych zapraw – zarówno tynków szlachetnych powyżej cokołu, jak i tynków kamiennych cokołu – i przeprowadzić analizy laboratoryjne w odpowiednich placówkach badawczych. Celem jest określenie właściwego materiału, jego rodzaju, koloru, frakcji kruszywa i proporcji składników, adekwatnych do oryginalnych tynków, aby móc odtworzyć tynki szlachetne na całym budynku oraz wykonać miejscowe naprawy i rekonstrukcje tynku kamiennego na cokołach.

Przed uzupełnieniem historycznych tynków kamieniarskich na cokole (po ich oczyszczeniu) oraz przed rekonstrukcją gładkich tynków szlachetnych na całym budynku należy wykonać próby min. 1 m × 1 m, które pokażą zarówno kolorystykę, skład tynków (w tym dodatek kruszywa), jak i fakturę. Wyniki prób powinny zostać przedstawione komisji konserwatorskiej powołanej przez inwestora, z udziałem przedstawiciela Urzędu Ochrony Zabytków.

Na końcu należy wykonać zabieg hydrofobizacji, w celu zabezpieczenia i ochrony struktury muru przed wnikaniem wód opadowych i wilgoci kondensacyjnej.

Obecnie część cokołu została zasłonięta od strony dziedzińca przy elewacjach („A”, „E” i „F”) oraz przy elewacji południowej („C”) przez zbyt wysoko położoną nawierzchnię z kostki betonowej. Należy docelowo usunąć tę kostkę i wymienić ją na płyty betonowe bezfazowe 30 × 30 cm lub kostkę

typu Holland w kolorze szarym, zgodnie z zaleceniami Miejskiego Konserwatora Zabytków w Krakowie (pismo nr AM-04.4120.6.55.2025.AJS z dnia 07.04.2025 r.). Wysokość nowej okładziny należy tak ustalić, aby nie zasłaniała ozdobnego cokołu z tynku kamiennego.



Elewacja południowa, („C”).



Elewacja południowa, („C”).

Schody i murki przy schodach do budynku

Okładzina na schodach prowadzących do budynku jest wtórna została wymieniona na płytki ceramiczne, nieadekwatne do stylu i epoki budynku. Również nakrywy na murkach przy schodach są wtórne, wykonane z granitu, również nieadekwatne do tego typu budynku. Poręcz przy schodach jest natomiast niezgodna ze stylem przedszkola.



Proponuje się wykonanie na schodach, zgodnie z rozwiązaniami stosowanymi w przedszkolach w Nowej Hucie, lastryka płukanego, w kolorystyce odpowiadającej ozdobnemu cokołowi kamiennemu na budynku. Na murkach zaleca się wykonanie nakryw również z lastryka naturalnego, analogicznie jak widać na zdjęciach przedszkola nr 96, os. Zielone 28 w Nowej Hucie. Wszystkie elementy należy na końcu zahydrofobizować. Tynki na murkach należy tak wykonać jak na elewacjach budynku, w tynkach szlachetnych.



Nakrywy betonowe przy głównym wejściu do przedszkola nr 96

Przed położeniem nakryw kamienne murki należy zabezpieczyć od góry preparatem izolującym i wodoszczelnym.

Nakrywy betonowe na niskim murku przy pergoli należy oczyścić mechanicznie i wyeksponować beton z drobnym kruszywem. Tak jak w przypadku ozdobnego cokołu z tynku kamiennego, należy wykonać próby czyszczenia i wybrać metodę najmniej inwazyjną, ale skuteczną. Ten element należy na końcu również zahydrofobizować.

Jeżeli po starannym oczyszczeniu betonowego odlewu nad portykiem głównego wejścia nie uwidoczni się ewentualnie dodane kruszywo, proponuje się pomalować ten element w kolorze łamanej bieli, zbliżonym kolorystycznie do tynków szlachetnych na elewacjach.

Elementy metalowe

Stan zachowania metalowych elementów jest dobry, lecz mocno zróżnicowany (kraty okienne oraz przy głównym wejściu, latarenka). Zakłada się demontaż wszystkich elementów metalowych oraz ich mechaniczne oczyszczenie. Dotyczy to również latarenki z numerem budynku, która jest ogólnie w dobrym stanie i pozwala na wykonanie pełnej konserwacji. Przed przystąpieniem do prac należy na latarencie wykonać badanie stratygraficzne oraz doprecyzować odcień koloru zielonego.





Do mechanicznego czyszczenia z nawarstwień produktów korozji oraz wtórnych warstw malarskich proponuje się stosować np. mikropiaskarkę z odpowiednio dobranym kruszywem ściernym, mikroszlifierkę z odpowiednio dobranymi kamieniami ściernymi lub czyszczenie mechaniczne przy użyciu wełny stalowej. Możliwe jest również czyszczenie chemiczne z zastosowaniem właściwych preparatów.

Należy przywrócić elementom metalowym ich oryginalną barwę. Kolorystyka powinna być wcześniej przedstawiona i zaakceptowana przez komisję konserwatorską, z udziałem przedstawiciela Urzędu Ochrony Zabytków.

Barierki przy schodach należy wymienić na adekwatne do stylu budynku i pomalować w kolorze metalowych krat znajdujących się na obiekcie (kolor jasnozielony), zgodnie z wynikami badań stratygraficznych.



Widoczna barierka przy wejściu do przedszkola nr 88, osiedlu A-1 Południe (Wandy).



Widoczna barierka przy wejściu do przedszkola nr 109, osiedle Urocz 9 w Krakowie.

Parapety

Parapety na tym obiekcie były pierwotnie wykonane z lastryka, niestety oryginalne parapety zachowały się tylko przy głównym wejściu. Należy docelowo wymienić wszystkie parapety na obiekcie na parapety lastrykowe, adekwatne kolorystycznie do zachowanych parapetach przy wejściu.

Dodatkowe uwagi

W przypadku wymiany okien na całych elewacjach konieczny jest powrót do dawnych podziałów oraz białej kolorystyki. Zgodnie z zaleceniami Miejskiego Konserwatora Zabytków w Krakowie oraz historycznymi przykładami widocznymi na zdjęciach archiwalnych w Nowej Hucie, np. okna przedszkola nr 88 na os. Wandy.

Należy usunąć lub wymienić zadaszenie nad wejściem bocznym, zgodnie z projektem wykonawczym i uzgodnionym z Biurem MKZ w Krakowie.

Z elewacji należy usunąć urządzenia klimatyzacyjne i umieścić je na dachu, w pobliżu przewodów kominowych.

* * *

Działania dodatkowe, wynikające w trakcie prac konserwatorskich, a niewyszczególnione w niniejszym programie, powinny być rozstrzygane na spotkaniach komisji konserwatorskiej powołanej przez inwestora, po uprzednim powiadomieniu Urzędu Ochrony Zabytków.

Przed rozpoczęciem prac należy wykonać dokumentację fotograficzną stanu zachowania obiektu. Wszystkie etapy prac powinny być również udokumentowane fotograficznie.

Stosowane materiały i technologie muszą spełniać wymagania techniczne, normowe, estetyczne i użytkowe, posiadać odpowiednie atesty, aprobaty i certyfikaty, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Należy dokładnie zapoznać się z instrukcjami technicznymi (karty techniczne producentów).

Wszystkie prace konserwatorskie powinny być wykonywane pod kierunkiem dyplomowanego konserwatora zabytków.

2. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE¹

PRACE BADAWCZE

- Należy wykonać badania stopnia zawilgocenia oraz przeprowadzić analizy zawartości soli w tynkach;
- Należy pobrać próbki oryginalnych zapraw – zarówno tynków szlachetnych powyżej cokołu, jak i tynków kamiennych cokołu – i przeprowadzić analizy laboratoryjne w odpowiednich placówkach badawczych w celu określenia właściwego doboru materiału, jego rodzaju, koloru, frakcji kruszywa oraz proporcji poszczególnych składników.

REKONSTRUKCJA TYNKU SZLACHETNEGO, PRZEGOTOWANIA TYNKU PODKŁADOWEGO

- Całkowite skucie zawilgoconych i zasolonych tynków, ok. 1 m powyżej oraz szerzej niż widoczna strefa zawilgocenia;
- W miejscach zakażenia mikrobiologicznego wypraw tynkarskich należy przeprowadzić zabieg dezynfekcji. Wstępnie proponuje się zastosowanie preparatu na bazie nanosrebra, np. nano Activ Silver Shield, lub według wytycznych mykologa;
- Odspojone tynki poza strefą zawilgoconą i zasoloną należy usunąć z elewacji;
- W miejscach zawilgoconych i zasolonych należy wykonać tynki renowacyjne. Proponuje się zastosowanie gotowych tynków szerokoporowych, zgodnie z wymaganiami WTA lub produktem równoważnym:
 - zastosowanie zaprawy trasowo-cementowej jako krzyżowej obrzutki poprawiającej przyczepność na ok. 50% powierzchni muru, np. Keim Porosan-Trass-Zementputz;
 - zastosowanie renowacyjnego, szerokoporowego tynku trasowego na bazie wapna trasowego i piasku dolomitowego do murów

¹ Nazwy własne przytoczone w niniejszym programie prac nie mają na celu naruszenia art. 29 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*, a służą jedynie sprecyzowaniu oczekiwań jakościowych i technologicznych zamawiającego. W każdym przypadku wykonawca może zastosować materiały, bądź rozwiązania równoważne.

zawilgoconych i uszkodzonych przez sole; wykonanie dwóch warstw o grubości 2–4 cm, wierzchnia warstwa min. 1 cm grubości, z zachowaniem odpowiednich przerw technologicznych, np. Keim Porosan-Trass-Sanierputz-NP;

- Na powierzchni przeznaczonej do rekonstrukcji, poza strefą zawilgocenia i zasolenia, należy uzupełnić ubytki lub wykonać rekonstrukcję tynków podkładowych zaprawą adekwatną do oryginału;
- Należy wykonać rekonstrukcję tynków szlachetnych z dodatkiem kruszywa, adekwatnie do oryginału. Nowe tynki należy zacierć w taki sam sposób, w jaki były zacierane tynki historyczne zachowane na fragmentach elewacji budynku;
- Wykonanie zabiegu hydrofobizacji, w celu zabezpieczenia i ochrony struktury muru przed wnikaniem wód opadowych i wilgoci kondensacyjnej; zabieg hydrofobizacji proponuje się przeprowadzić z zastosowaniem preparatu na bazie silanów i siloksanów, metodą powlekania „mokre w mokre”, np. Lotexan firmy Keim;

TYNKI KAMIENNE NA COKOŁACH

- Odczyszczenie cokołu metodą strumieniowo-ścierną lub hydrodynamiczną; odpowiednia metoda zostanie wybrana po wykonaniu prób;
- Usunięcie napraw cementowych i zacierki cementowej oraz wtórnych nawarstwień (mechanicznie, metodą dobraną po wykonaniu prób);
- W miejscach zakażenia mikrobiologicznego wypraw tynkarskich należy przeprowadzić zabieg dezynfekcji preparatami biobójczymi (zielone plamy kolonii glonów i zielenic oraz szaro-czarne skupiska grzybów i porostów). Zakażoną powierzchnię tynku należy nasączyć preparatem przy użyciu pędzla lub spryskiwacza. Po upływie ok. 3 godzin zneutralizowaną biologicznie powierzchnię oczyścić ręcznie, np. szczotką syntetyczną, i spłukać bieżącą wodą lub agregatem hydrodynamicznym;
- Ewentualne odsolenie tynku kamiennego metodą swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska z zastosowaniem okładów z minerałów ilastych (bentonit lub kaolin), z piaskiem szklarskim, lub okładów z pulpy celulozowej nasączonych wodą destylowaną;

- Dokładne sprawdzenie adhezji wszystkich elementów, usunięcie luźnych i uszkodzonych fragmentów tynków;
- Podklejenie pęknięć i odspojień z zastosowaniem iniekcyjnych zapraw mineralnych, np. zaczynu cementowo-wapiennego, lub gotowych zapraw, np. z grupy Ledanów;
- Ewentualne wzmocnienie strukturalne z zastosowaniem np. preparatu Fixativ firmy Keim metodą powlekania, lub preparatem na bazie estrów kwasu krzemowego, np. Silex OH firmy Keim;
- Na powierzchni przeznaczonej do rekonstrukcji należy nałożyć na ceglany mur obrzutkę i tynk podkładowy zaprawą adekwatną do oryginału;
- Uzupełnienie ubytków, wykonanie rekonstrukcji oraz żyłkowanie spękań masami i zaprawami o recepturze zbliżonej do składu oryginalnych zapraw historycznych. Należy odtworzyć ozdobny wzór i fakturę tynku barwionego w masie, w odpowiednim kolorze, z dodatkiem odpowiedniego kruszywa.
- Przed uzupełnieniem ubytków należy wykonać próby 1m x 1m, prezentujące zarówno kolorystykę jak i fakturę, w celu przedstawienia efektów komisji konserwatorskiej powołanej przez Inwestora;
- Dopuszcza się miejscowe scalenie kolorystyczne farbą mineralną, żolowo-krzemianową, laserunkową, np. KEIM Restauro-Lasur rozcieńczoną w odpowiednich proporcjach, tak, aby kolory kruszywa tynku kamieniarskiego pozostały widoczne;
- Wykonanie zabiegu hydrofobizacji, w celu zabezpieczenia i ochrony struktury muru przed wnikaniem wód opadowych i wilgoci kondensacyjnej; zabieg hydrofobizacji proponuje się przeprowadzić z zastosowaniem preparatu na bazie silanów i siloksanów, metodą powlekania „mokre w mokre”, np. Lotexan firmy Keim;

ELEMENTY METALOWE

- Demontaż elementów metalowych;
- Wykonanie badań stratygraficznych w celu ustalenia właściwego odcienia koloru na latarency;
- Oczyszczenie elementów z nawarstwień przemalowań olejnych (chemicznie i mechanicznie, metodą dobraną po wykonaniu prób);
- Odrdzewienie powierzchni;
- Rekonstrukcja brakujących elementów – wg. istniejących wzorców;

- Ewentualne uzupełnienie ubytków metalu poprzez lutowanie i spawanie drobnych uszkodzeń;
- Zabezpieczenie antykorozyjne;
- Malowanie powierzchni na odpowiedni kolor, zgodnie z pierwotną kolorystyką;

opr. mgr D. Smatloch-Klechowska


D. Smatloch-Klechowska
mgr Konserwator dzieł sztuki
Upr. PSOZ Nr 18/98
tel. +48 602 737 490

VII. ANEKS – UPRAWNIENIE

ODDZIAŁ WOJEWÓDZKI
PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY OCHRONY ZABYTKÓW
w Krakowie
Pl. Wszystkich Świętych 3/4
31-004 Kraków. tel. 16-14-17

PSOZ-I/1830/98

Kraków, 08.05.1998r.

Z A Ś W I A D C Z E N I E N r 18/98

Na podstawie art. 217 § 2 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego i § 19 oraz § 20 Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1994r. o zasadach i trybie udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach oraz prac archeologicznych i wykopaliskowych, warunkach ich prowadzenia i kwalifikacjach osób, które mają prawo prowadzenia tej działalności /Dz.U. Nr 16, poz.55/

stwierdza się, że Pan/Pani mgr Dorothea S M A T L O C H - K L E C H O W S K A
/ur.23 września 1965r. w Bytomiu/ zamieszkała/a w Krakowie, ul. Bożego Miłosierdzia 4/4

jest uprawniony/a do wykonywania prac konserwatorskich przy z a b y t k a c h
r u c h o m y c h w zakresie konserwacji malarstwa.

Pan/Pani posiada dyplom Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie Nr 4469 oraz wykazał/a się praktyką zawodową związaną z konserwacją zabytków ruchomych.

Niniejsze zaświadczenie nie zwalnia od obowiązku każdorazowego uzyskania zezwolenia Oddziału Wojewódzkiego Państwowej Służby Ochrony Zabytków na prowadzenie prac przy zabytkach, określonego przepisami powołanego wyżej rozporządzenia.

Powyższe zaświadczenie wydaje się jednorazowo.

Zaświadczenie wystawia się na wniosek zainteresowanego/nej.

Należną opłatę skarbową w wys. 3, ...

Otrzymują:

1 x Pan/Pani

Dorothea Smatloch-Klechowska

31-104 Kraków

ul. Bożego Miłosierdzia 4/4

1 x a/a.



Z up. WOJEWODY

mgr inż. arch. Andrzej Gaczoł
Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Krakowie